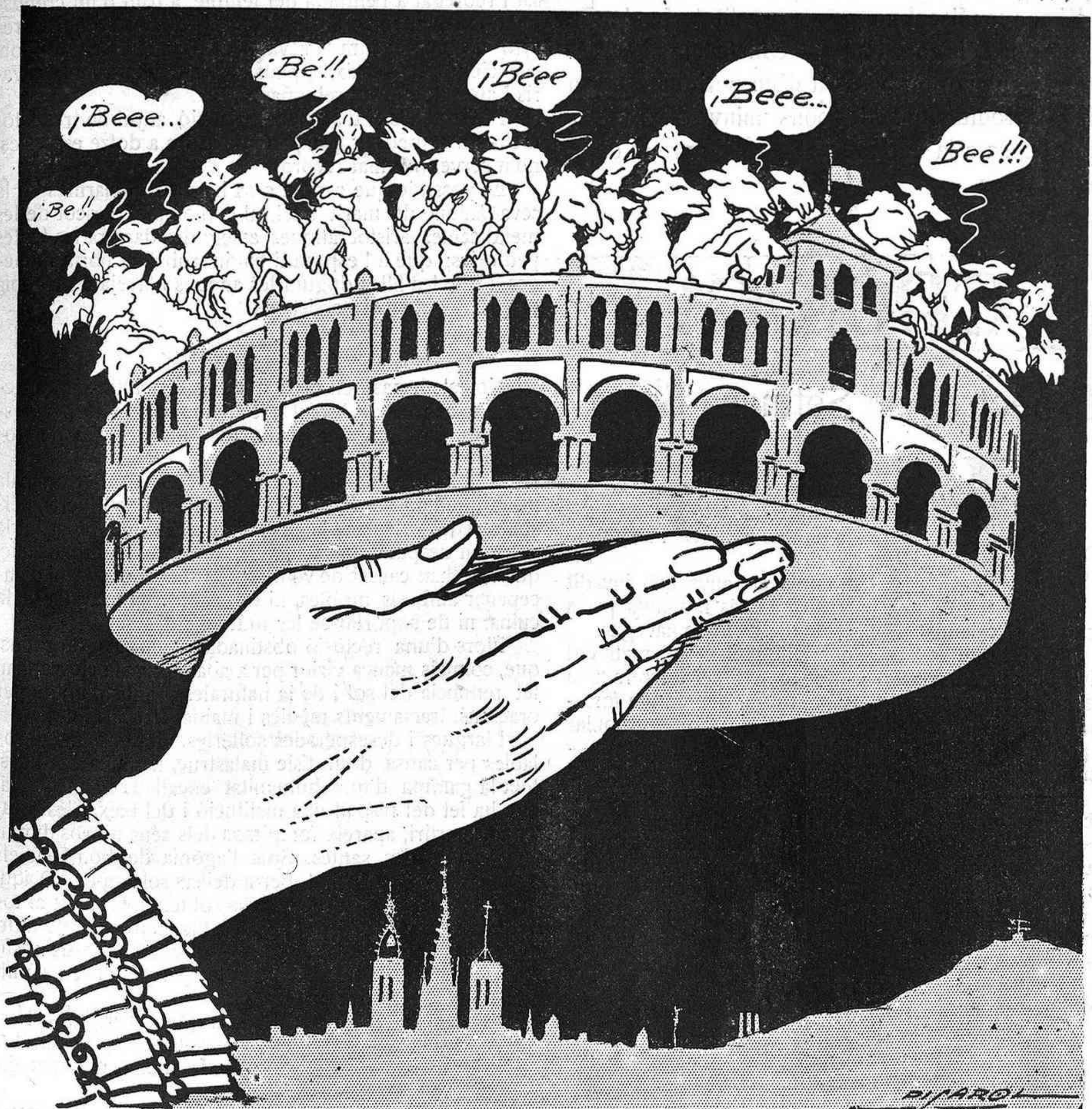

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1842 ————— Any XXXVI
BARCELONA, 17 D'ABRIL DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

PASQUA. . TORERA

—Mireu si n'han quedat, de béns, encara!...

L'Esquella denunciada

Ha sigut denunciat pel senyor fiscal de S. M., el nostre setmanari, edició del divendres últim.

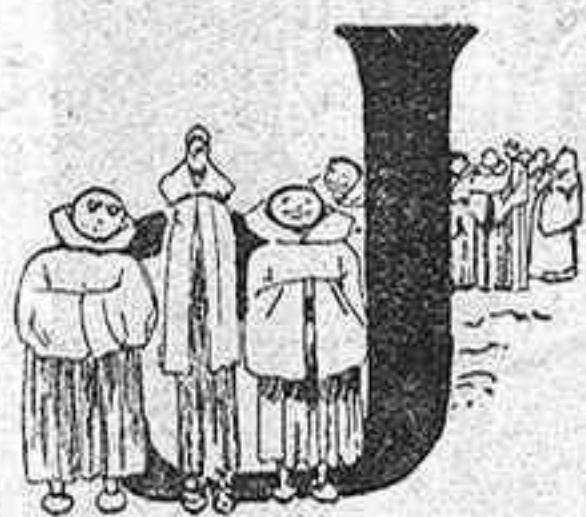
La denuncia, segons se'ns diu, és per la làmina que anava a primera plana.

Nosaltres, naturalment, hem quedat un poc estranyats de la nova, per quant mai hem tingut la més petita intenció d'ofendre a ningú, i ja sab tothom la nostra bonhomia i el bon comportament que hem observat tota la vida.

El senyor fiscal no pot, en realitat, fundar-se en res sòlid, i, com tenim la consciència neta, esperem que això no passarà d'un petit surt per a millor acreditar-nos de bons minyons, que és l'única cosa a la qual aspirem com a premi de la nostra tasca.

Espectres de Setmana Santa

JA han passat aqueixes diades de tristesa i magre que'n diuen Setmana Santa, i aqueixes altres d'alegría i carn de bè que'n diuen Pasqua de Resurrecció.

Com tots els anys, han invadit els carrers aquelles multituds per a les quals el calendari és la veritable carta de navegar.

Per cert que la tarde del Dijous Sant i el matí del Divendres vàrem observar que corria pels carrers una mena de gent especial, una gent rara, que no era forastera ni era la que estem acostumats a veure deambular —perdó, una paraula fina de tant en tant sempre adorna— per nostra ciutat els demés jorns de l'any.

Eren tipus que pareixien conservats amb naftalina en tocoms ombrius. Estudiats amb un poc d'atenció es veia que no sabien caminar, que'ls mancava fermesa en les seves cames; que aquestes curtejaven; que d'aquí uns quants anys, probablement, les haurien perdudes, com perden la cua els caps-grossos de les basses. Tipus, doncs, en plena metamòrfosi de bacraci, o, més exactament, en plena atrofia d'òrguens per manca de servitut.

Els ulls també eren xics i de còrnees gelatinoses, com de peixos de pou; la carnadura fofa i el color del cutis d'una blancor de tripa de bacallà en remull.

Estem segurs que'l séu halè podia a floridura i que tenien la sang freda com les sargantanes.

Ens han fet pensar molt, aqueixes families de ciutadans insospitats, seguidors impertèrrits de monuments que trobavem a cada pas durant aqueixes vintiquatre hores de tragedia santa.

Endevinavem en ells la vida covardement heroica del botigueret prehistòric. El botigueret del carrer fosc, que aguanta un any seguit al peu del taulell, que té trugetes a la cambra de dormir i un sant a l'escaparata. Marit d'una dòna que pareix amb fórceps i mare d'uns infants criats amb llet de fàbrica. Exemplari de totes les resignacions; caudal de paciència, maquineta de comptar calderilla; mestre en trasbalçar líquids, en pesar, en medir, en transigencies; ell no té més que un dia a l'any per viure: el dia que mor el Senyor. Aleshores ferma aquella porta, repintada a quinquenis, traspasa aquella llinda esmolada per cinquanta anys de fregadiç de les sabates dels séus parroquians, i surt a enlluernar-se amb la llum dels ciris, a petonejar unes llagues simulades sobre un desnú cadauèric, a comprar un ramet de farigola, a sentir-se premat i rebregat a l'entrada del temple, a fruit d'un crepuscol que davalla per entre parets altíssimes i a fer un retorn d'espuetat vora la seva dòna, darrera les filles, tots silenciosos, tots cruixits, pensant amb jueus, amb calvaris i amb dolors sobrehumans.

I feliços ells si d'aquesta excursió anyal de tres kilòmetres d'empedrats, d'aqueixes visites a dotze esglésies, no'n serven un mal record.

Es possible que cap de casa hagi sentit alarmes en la seva ànima de marit fidel, al contemplar l'escot de les mendicantes aristocràtiques assegudes darrera les taules petitories; que a l'esposa li hagin robat el porta-monedes, i que les filles duguin les anques blavejades a copia de pecics galants i persistents.

No estem pas ben certs que tots els ciutadans-espectres que apareixen durant la setmana de Passió per nostres vies, siguin de la mena del que acabem de croquitzar.

N'hi haurà que viuen ociosos en algun piset de mala mort, que han perdut les habituds d'animals lliberts, persones sedentaries que han regularitzat la vida, repartint-la entre un despatx, un menjador, un *water* i un passadiç; que no s'han cansat de veure's a la llum del gas, ni d'en-cepegar amb els mobles, ni de respirar la bravada de la cuina, ni de suportar-se les mútues rareses.

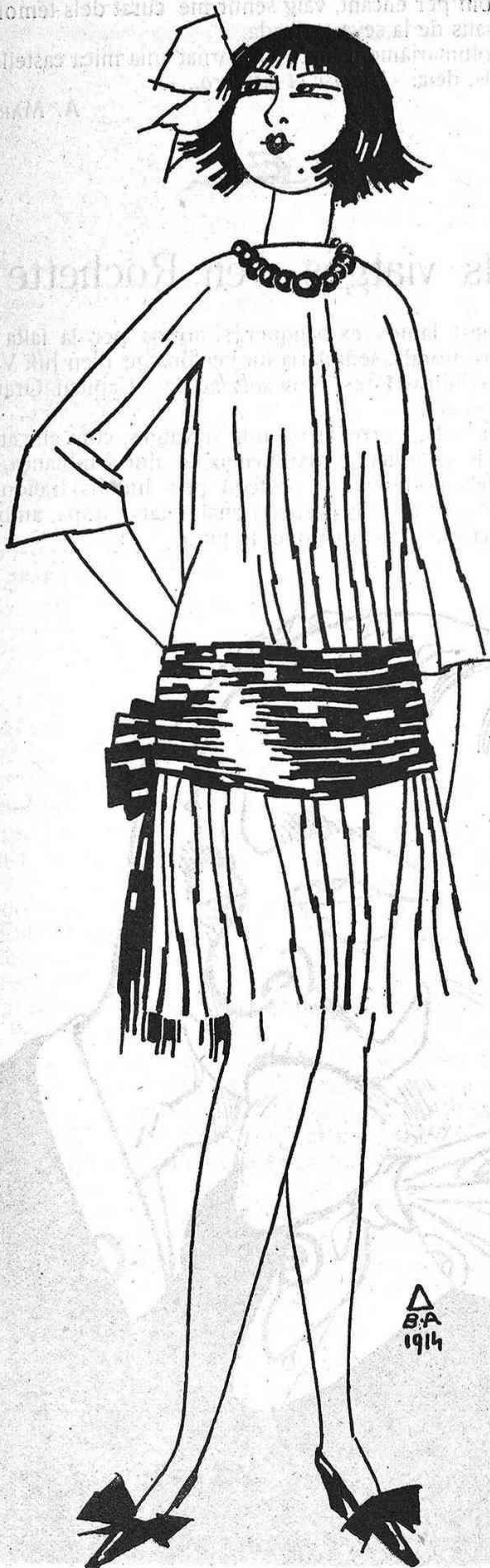
Flors d'una reclusió obstinada, devinguts cargolins, que, com els manca virior per a abandonar la closca, han fet renuncia del sol i de la naturalesa, substituint-la per oracions, tractaments mèdics i manies irreductibles.

Llargues i desesperades solteries, viudetats inconsolables per causa d'un físic malastruc, families sòrdides, tota la gamma d'una humanitat encallada i consumida, que ha fet del raspall una institució i del baixar les escales un martiri, apareix foragitada dels séus ninxos durant aqueixes diades santes. Sol's l'agonia del bon Déu els desperta prou curiositat per a deixar son repòs. D'aquí pervé la mena d'ensurts que us sobten tot sovint al topar-vos amb ells. Són morts vestits amb roba de mort que us intercepten el pas; morts que, quan Jesús resuscita, s'entafuren altra volta dins les parets del séu sepulcre. I fins a una altra primavera.

Això no és pas obstacle per a que, a l'arribar a Pasqua, en les escaletes dels tals, per sota les portes, en lloc de flairar a cadavre, flairi a carn de moltó que llaneja, rostida a la caçola.

P. BERTRANA

L'opinió d'un foraster

JOGUINES

—Estic decidida!... Així que pugui fer córrer
dèu cèntims a la mamà, em compro un xiulet.

Entre'ls nombrosos estrangers que durant les passades festes han vingut a Barcelona, s'hi compta *monsieur* Franc.

Veí d'una aixerida població del Mitgdia de França, feia ja molt temps que'l meu amic Franc tenia el propòsit de venir a visitar-nos.

—El dia menos pensat—m'escrivía, de tant en tant—li donaré una sorpresa.

I tal com ho prometia ho ha fet. Sense avis de cap mena, sense posar-me quatre mots que'm donguessin temps per a preparar-li un modest programa d'obsequis, l'altre dia se'm presenta a casa quan justament acabavem de dinar.

—I ara!... Vostè aquí?

—Ja hi soc des d'ahir a la tarde—va contestar-me l'home amb molta naturalitat.—Sense guia ni res, solament amb els informes que havia anat reunint, he vingut, m'he procurat allotjament al carrer de la *Boquerria*, i he visitat la ciutat en una pila d'indrets.

Si haig de dir la veritat, l'arribada de *monsieur* Franc en una ocasió com la present va contrariar-me una mica. ¿Què pensaria el meu amic, observador despert i persona cultíssima, al recórrer la ciutat i reparar en les espantoses deficiències de la seva administració, i, sobre tot al ficar-se en alguna circumstància que per força havia d'impresionar-lo desagradablement?...

—En mals moments ha realitzat l'excursió, amic Franc—vareig dir-li, ben resolt a no amargar-li els temors que m'atormentaven.

—I això, per què?

—La ciutat—prou que ho haurà comprès,—no està actualment en situació de rebre visites. D'aquí un any, d'aquí dos, d'aquí tres, pot-ser sí que hi estigui; però ara... ¿Ha vist els túnels de la Reforma, badant la boca a la Plaça de l'Angel? ¿Ha atravesat el camp perdut nomenat Plaça de Catalunya? ¿Ha contemplat el bust d'en Fontova sense nas i el monument a Colom, esmicolat i convertit en un *guiñapo*?...

El foraster, amic d'aprofitar el temps, havia vist tot això i además moltes altres coses, com per exemple els formidables sots de l'enfustat de la Rambla, la tanca d'una Exposició de Piscicultura, que ja fa tres mesos i mig que no existeix, l'estat deplorable d'higiene dels mingitoris públics...

—Lo que més deploro—vaig dir jo, trencant la relació de coses observades, que l'amic Franc anava fent-me—és que la seva vinguda coincideixi amb l'inauguració de...

—De la nova plaça de «toros»?—va exclamar ell, interrompent-me.—Però, home, si principalment per això vincl!...

I sense parar esment en la sorpresa que la seva manifestació em causava, el bon francès volgué explicar-me el concepte que de la nostra ciutat s'havia format abans de conèixer-la.

—La fama de Barcelona a l'estranger—va dir—és grossa. El seu nom és conegut a tot arreu, i no hi ha persona mitjanament il·lustrada que no desitgi fer-li una visita. Però cal també dir la veritat. L'anomenada de que disfruta, és gaire afalagadora? La seva reputació, és bona o dolenta?...

—Que ho sab, vostè?

—Sí. És dolenta. El *Daily Mail*, de Londres, temps

enrera, va dir-ho: «Barcelona és la ciutat més turbulenta del Mitgdia d'Europa»... Per això precisament venim a visitar-la; per a tenir el gust de conèixer aquesta capital turbulenta que ha omplert el món amb l'eco dels seus fets estrepitosos. ¿Les deficiències que en ella s'observen?... Ningú ha d'estranyar-les. A totes les capitals sobtadament engrandides els passa lo mateix. «Les creixences massa ràpides—ha dit algú—tan perjudicials són als individus com a les poblacions».

—Tal volta posa el dit a la llaga.

—Sense cap classe de dubte. Per lo demés, mentres els forasters se deixin caure a Barcelona, el que sigui per tal o qual motiu no ha de preocupar-lo gens. ¿Per què's và en pelegrinació a Egipte? Per a contemplar els restes de Menfis i la brutalitat de les piràmides. ¿Perquè's và a Nàpols?... Per a visitar les ruïnes de Pompeia. ¿Què té de particular que'ls forasters vinguin aquí per a admirar els túnels de la Reforma, les tanques de la finida i ja oblidada Exposició de Piscicultura i el bust d'en Fontova sense nas?...

Les reflexions de l'amic Franc varen entrar-me dins de l'ànima amb la suavitat d'un bàl·cem dolcíssim.

I, com per encant, vaig sentir-me curat dels temors i sobressalts de la seva arribada.

Involuntariament m'havia tornat una mica castellà i, com ells, deia: «Hágase el milagro...».

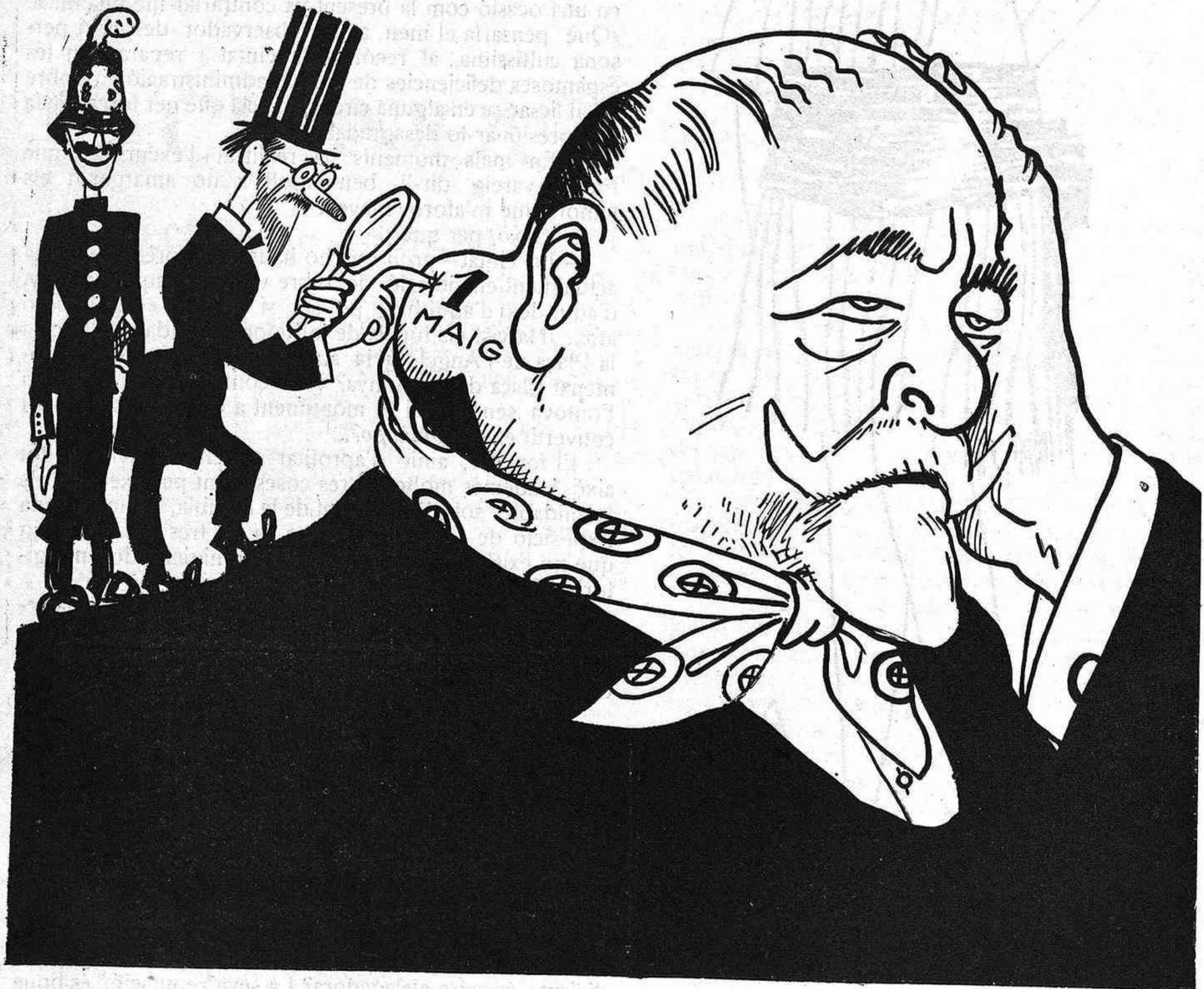
A. MARCH

Els viatges d'en Rochette

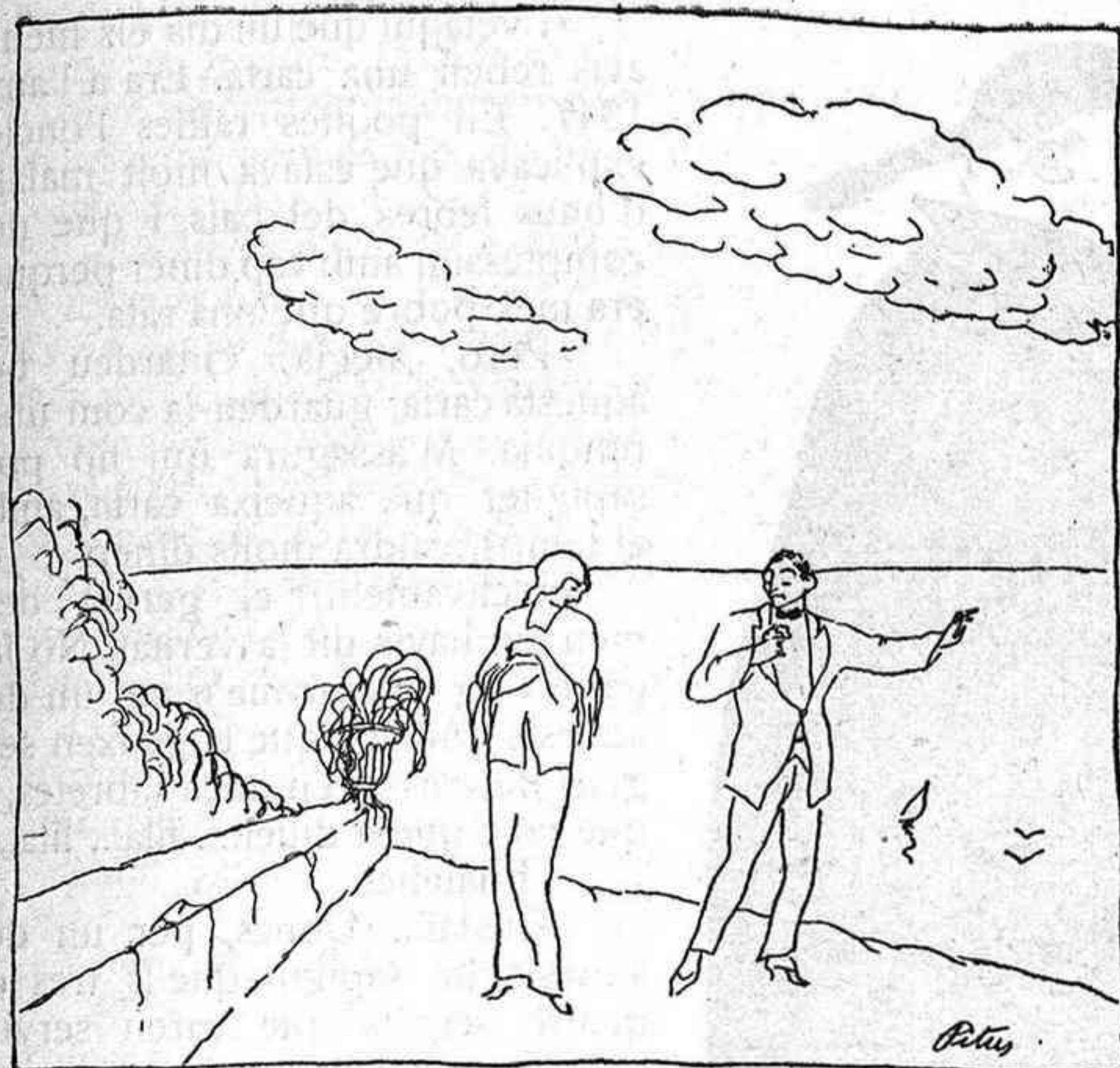
Aquest famós ex-banquer, si no fos per la falta de principis morals, semblaria un personatge d'en Juli Verne, un «Phileas Fox», o un *sobrino* del «Capitán Grant» que diguessim.

Com ells, corre terres mig selvatges; com ells atravesava els continents; així mateix, a llur semblança, és amic dels poderosos i protegit pels humils; trafiqueja amb tot, i de tots els perills i malvestats escapa, amb la pell sana i més trempat que un jinjol.

GRANS DE PRIMAVERA

—No m'atreveixo a pronosticar. Lo mateix podria ésser molt... que podria no ésser res.

DRAMA DE PLATJA

—Si em dius que no m'estimes, em tiraré de cap al mar.
—Gran mèrit, amb una carabaça!

Al saber, a París, que anaven a agafar-lo, l'home fugí al Mèxic, on manava, aleshores, el malograt Madero. Aquest cèlebre espiritista li devia alguns favors materials an en Rochette, i, home agraït, el protegí durant algun temps. Però vingué un dia en el qual el dit Madero necessità diners, i, com tothom que necessita diners, se dirigí a la banca francesa. Aquesta digué que sí, però en canvi demanà l'entrega del seu amic.

Entre l'amistat i l'interès, el president mexicà sentí qualque vacil·lació. Com és humà i natural, l'interès vencé, i en Madero, sentint-se Judes, se disposà a entregar al fallit per trenta diners, com l'altre ho feu amb Jesús. Però en Rochette no estava per brocs, i menys per presiris, i, enterat de les intencions del seu protector, es feu afaitar, es posà un berret de palla del país i s'embolcallà amb una llarga capa; així habillat tractà de fugir. Ai! el conegueren, i seguint l'agradable procedir d'aquelles terres furientes, l'empaitaren a trets per a veure si el perjudicaven.

No ho lograren i ell fugí pel terrat.

Això era a mitja nit; l'ex-banquer conseguí baixar per una paret i es trobà en un jardí; allí llençà la capa i el berret i es lligà un mocador al cap. Després s'enfilà per la tapia i va sortir al carrer.

—Què faràs, cabaç?—va dir-se.

Recordant que tenia l'habitut de favorir a una vella india, la qual vivia en una mísera cabana, allí es dirigí.

Pam, pam, pam!

—Qui hi hà?

—Jo, el vostre protector.

—Ai! Déu li pagui la caritat!

—No, *mi vieja*, en tot cas deurà pagar-te-la a tu.

—¿Cómo, *mi dueño*?

—Mira, *dona*: així, així i així.

—*Soy tu esclava*.

Les bones accions sempre són recompensades.

Allí feu sojorn. Després, la vella, comprà una tartana;

prengué personalment les brides de la bestia estiradora, que era un ase, i el conduí a les províncies del Nort, sublevades per l'Orozco.

Un cop allí, en Rochette, es dedicà a traficant.

Dels ports de la costa, de les ciutats de la frontera yankí, portava en convois perfectament organitzats queviures i municions als insurgents. Aquests pagaven bé. Allò semblava Cuba. En Rochette feu diner. No tenia de fer-ne? Adhuc feu societat amb un capitost de bandolers, anant a mitges. Algun espanyol de Torreón, de La Puebla i de Trujillo podria donar interessants noves del preu a que pagaven an en Rochette i sos aliats.

Però el seu soci, que's veu que ho era un de veres, es digué:

—El faig presoner i, després, si vol la llibertat, tindrà que donar-me el salari.

El financier va olorar-ho i... *pirando*. Deixà els papers a la butxaca d'un fusellat i marxà.

La cosa és llarga. Hem d'explicar els seus viatges per l'Amèrica Central, pel Perú, per Bolívia, per l'Europa, per l'Àfrica i per l'Àsia.

Divendres vinent serà.

R. R.

Del jardí dels humoristes

LA DESGRACIA

—Què hi farem, si no havem estat mai de sort, els de la nostra família!—

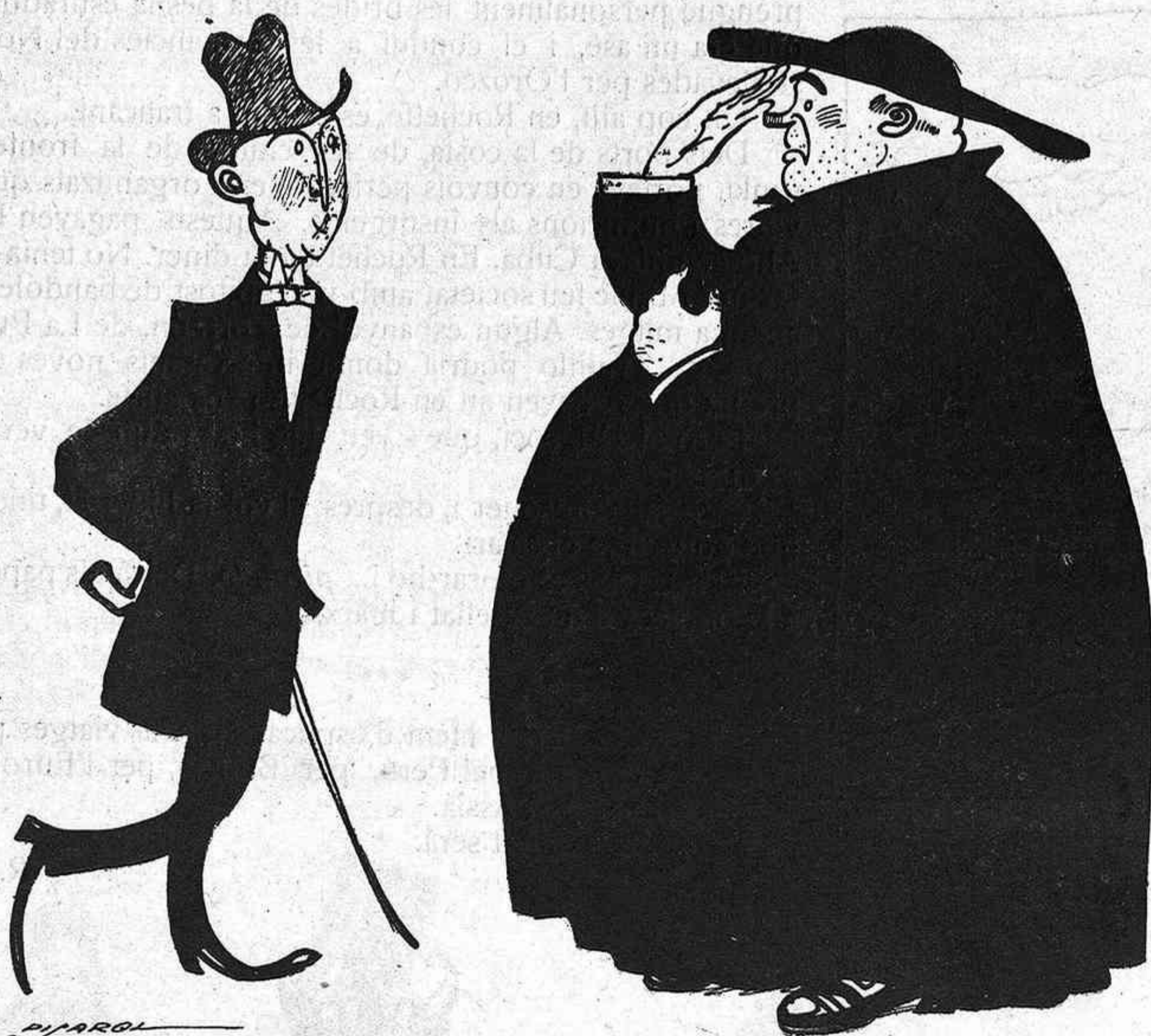
Assegut en un banc del passeig, el pobre home, un vellet francès, anava parlant tranquilament, sense posar gens de fel a ses paraules, interrompent-se sols de tant en tant per a rosegat un crostó de pa que s'havia tret de la butxaca.

—No havem tingut sort,—tornava a dir, després d'unes quantes queixalades—i, no obstant, hem passat ben prop de la fortuna; se n'ha anat de ben poc com no som rics. No una fortuna grossa, de mil·lions, però un bon passament per a no patir mai més. Aquí on me veu, jo avui podria tenir una caseta amb el seu hort i aigua viva i no'm mancaria una pesseta per gastar. Els meus avis varen tenir la fortuna als dits i se la van deixar escapar, tal com li dic. La culpa no és seva, però tots n'hem pagat la pena. L'història és com segueix:

«El germà gran del meu avi havia servit en la guardia de Napoleó I.

»Després de la tragedia de Santa Elena, l'home va expatriar-se junt amb altres companys adolorits per la mort del general. Se n'anà a viure a una illa, molt lluny; una illa que no estic ben segur si és de l'Amèrica o de la Xina, però sé que s'hi cria el cafè, el sucre... i altres llegums.

»Durant anys i anys no va sentir-se parlar d'ell. Els uns deien que era mort; els altres, que havia fet molts quartos.

PÍJAROL

MALES VOLENSES

—Apa, mossen Baldiri, que deu haver anat bé, el negoci dels ciris!
 —Ave Maria Puríssima... Si no n'hem tret més que per a un xaïet i amb prou feines!...

»I vetaquí que un dia els meus avis reben una carta. Era a l'any 1847. En poques ratlles l'oncle explicava que estava molt malalt d'unes febres del país, i que no comptessin amb cap diner perquè era més pobre que una rata.

»Però, afegia: Guardeu bé aquesta carta; guardeu-la com una reliquia. M'assegura qui ho pot sapiguer que aqueixa carta, amb el temps, valdrà molts diners».

Efectivament, el germà del meu avi havia dit la veritat. No fa gaire vaig enterar-me'n per un de aquests guillats que enganxen segells de correu en unes llibretes, i que crec que'n diuen... fila... fila...

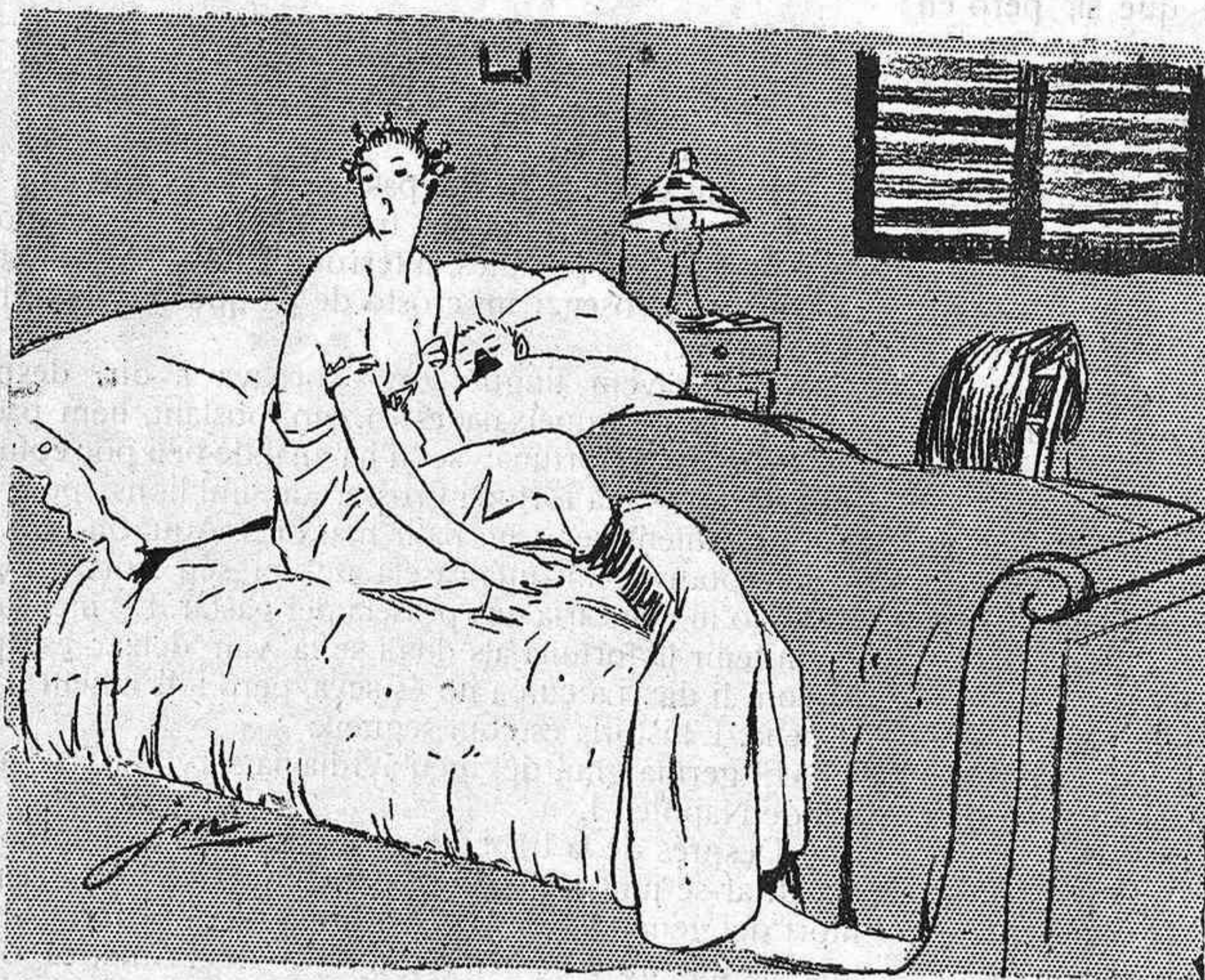
—Filatèlics.

—Justa!... Doncs, per un de aquests, he sapigut que'ls tres o quatre segells que varen servir per a franquejar aquella carta, vinguda de l'illa de Sant Maurici, l'any 1847, valen, cada un, de tres a quatre mil duros.

—Caram!, sí que... doncs... I no varen guardar-la aquella carta, els vostres avis?

—Molt ben guardada, sí, senyor... Però havien llençat el sobre!

BARTHO

TRES QUARTS DE SET

—Au, aixecat, Pau, que'l sol ja és qui sab aon.
 —Deixa'l estar el sol, dona, El sol se lleva dematí perquè és solter.

GLOSARI

RAONS... SOCIALS

Ja ho havem manifestat, aquí mateix, altres vegades. Tothom diu que'l nom no fa la cosa, i nosaltres tot sovint veiem que sí, que'l nom és el tot de les coses i de les cases. Aquí teniu, per exemple, les entitats: ¿què serien si no anessin vestides d'un titol ben pompós i ben adequat al ram a que's dediquen? ¿Què fóra del venerable «Comitè de Defensa» si no's digués «Comitè de Defensa», que és una cosa que ompla; i què esdevindria el sucós «Institut d'Estudis Catalans», si no tingués aqueixa ampulositat que fa que un se'l trobi a la boca; i en què pararia la divertida «Peña Liberal», si no gastés un nom que's fica a l'orella?

El titol, doncs, és lo primer que s'ha de cercar amb veritable cura quan se tracta de fundar una comunitat d'homes, siga quin siga

l'objecte que's proposen i siga'l que's vulga el seu estament o la seva qualitat. Però això no ho han tingut gaire en compte uns aixerits obrers pintors que s'han constituït en societat amb el nom de... mai dirieu de què?... de «La recièn nacida».

«La recièn nacida»! Fa l'efecte, a primera vista, que és un nom que no vol dir res; i, no obstant, vol dir molt. És un títol dels que's porten l'oli, i el verniç, amb molta més molla i amb molta més rebotiga de lo que sembla. Ficseu-vos-hi: Demà que, per naps o per cols, una autoritat governativa volgués maniobrar contra aqueixa societat obrera, a l'hora d'efectuar-ho, al moment d'agafar el sabre, se'n guardaria prou, d'executar; per que ¿qui és que té el mal cor d'emplear la força contra una cosa tan tendre, tan fràgil com és una «recièn nacida»?

Per poc pesquis que's tinga, darrera d'aqueix títol simpàtic, «La recièn nacida», s'hi veu tot seguit una colla d'abnegats que no volen envellir, que resisteixen el pès dels anys, que volen ésser eternalment acabats de néixer; que volen fer, en fi, com aquells que's diuen Nin d'apellido, que tota la vida en són.

Es clar que és un nom poc explícit, que no'ns parla de l'objecte ni de la finalitat, i que tant pot ésser una comunitat de pintors com de gent que no pinta, però això és lo de menys.

—«La recièn nacida», una societat de pintors?—es diuen els que no estàn en l'intrínquilis.—Si es digués la recièn pintada, encara!—Però els que així raonen no saben l'aventatge que havem exposat; i també ignoren lo difícil que és trobar un títol; que quan ja existeix una societat que té per nom «La Antigua... de tal cosa» i se'n vol fundar una altra del mateix ofici, se li ha de posar «La Nueva» o «La Moderna», i que, si aquestes ja hi són, l'han de titular «La Joven»... o sinó «La Niña»... i així fins a la «Recièn nacida».

Els aixerits pintors, per això, sempre tindran un recurs: quan d'aquí a quaranta o cinquanta anys, els socis s'adonguin de que'l títol no està prou en consonància amb l'objecte de la societat, aleshores podran canviar-li el nom, posant-n'hi un altre de definitiu.

I sempre quedaràn bé, i no hi haurà res a dir. Perque això de que's bategi a una «recent nascuda» serà una cosa tan natural que no estranyarà a ningú...

Els capellans ho fan cada dia!

XARAU

PRINCIPAL.—S'estrenà... la vella comedia de màgica *La almoneda del diablo*, proporcionant una bona entrada i bastants aplaudiments, no molt entusiastes, a pesar de tot. La farsa resulta avui ignocentona, i, amb tot i la relativa bona presentació, no degué plaure lo que abans plavía.

En Santpere, molt graciós; les decoracions regulars; algunes d'elles notables. I lo millor de la nit, l'elegant parella Fornarolli-Biancifiore, dançarins que ballarien a dalt d'un punxó si s'hi empenyessin.

LICEO.—*Un ballo in maschera*, òpera escullida per inauguració de la temporada, ha sigut un mal acert. Aquest repertori antiquíssim i carrincló, ho hem dit ja repetides vegades, no pot salvar-se més que cantat pels grans virtuoses del cant, i, tot i siguent molt estimables els que cantaren dissabte

a la nit, no tenien les facultats que's necessiten per a fer-se aplaudir en un òpera com *Un ballo in maschera*.

Els que feren el paper més brillant sigueren els senyors Scampini i Bettoni i la senyora Venegas. La senyora Toninello té molta quantitat de vèu, però desafina constantment.

El director senyor Bavagnoli va semblar-nos, en aquesta primera impressió, un bon director.

Diumenge a la nit va presentar-se davant nostre públic, interpretant *Sonámbula*, la senyora Gali-Curzi, que venia precedida de gran fama, de Madrid. Efectivament la fama era justificada, vam sentir una *Sonámbula* com poques n'han sentit nostres filarmònics: ben cantada, bonica vèu, i extensa, ajudant a que sortís un bon conjunt, la senyora Venegas, el senyor Bettoni i el mestre Bavagnoli.

Per a dimecres estava anunciada la primera de *Gli Hugonotti* que, a jutjar pels artistes que hi prenen part en la representació, serà l'èxit de la temporada.

TÍVOLI.—*Pimponet*, ve a ésser un vaudevill líric amb tots els trucs, totes les gracies i tot l'esbogerrament que reclama el genre.

L'obreta fou rebuda amb simpatia, sobretot el segon acte, que resulta mogut, *charmant*, d'una visualitat esplèndida.

Els artistes interpretaren *Pimponet* amb molta discreció. La musica, lleugera... molt lleugera.

La presentació, brillant, a l'altura de la fama que en aquest punt s'ha conquerit l'empresa.

=La cançonetista *Helly 1.ª* arrodoneix els programes amb gran satisfacció del públic.

=Per a molt aviat s'anuncien dues novetats: *El marido sonriente* i *Maruja*.

—NOVEDADES.—L'infatigable Frègoli anuncia la darrera setmana. Demà celebrarà la funció de benefici amb un programa espeterrant, compost dels millorers números del seu repertori.

Havem d'apuntar, entre'ls darrers èxits d'aqueix home extraordinari «que tot s'ho fa», l'estrena de *Salamina*, parodia d'òpera, originalíssima producció a base de transformisme, que interpreta d'una manera excel·lent, i en els tipus de la qual hi aboca una gracia i un enginy incomparables.

NUEVO.—*El Indiano*, obreta antiquada, amb tocs d'un sentimentalisme bastant cursi, no va fer sinó passar. Hi hà alguna escena interessant i fou ben interpretada, sobre tot per part dels protagonistes. En Montero, en un paperet seriós, molt ajustat.

=*Paralelo-Hotel*, nova revista d'en Quimet, ha agradat forsa. Quadros interessants, versos fàcils, musica d'aquella que s'enganxa. Una estona agradable en la qual hi té bona part de mèrit la presentació, que és luxosa i *lluminica*, com és costum en aquella casa.

No dubtem que tots els que han vist els *telones*, aniràn també a admirar les peripecies còmiques d'aqueix afortunat *Paralelo-Hotel*.

=Dissabte, és a dir, demà: estrena de *La sala d'espera*.

AUDITORIUM.—La segona sessió del «Cicle històric de Teatre Català» va complaure del tot a la nombrosa concurrència que's congregà diumenge en l'«Intim», de Gracia.

Formaven el programa, com ja tinguérem el gust d'anunciar, *Tal faràs, tal trobaràs*, drama en tres actes d'en Eduard Vidal Valenciano, obra doblement interessant per marcar el començament d'una tècnica forta i d'un art seriós, i per ésser la primera producció netament catalana, sense intromissions de personatges forasters; i *Una noia com un sol*, comedia assainetada d'en F. de Sales Vidal que's distingeix per la naturalitat de l'ambient i per lo pintoresc de la major part dels seus tipus.

Els intèrprets molt bé, i de la presentació no cal parlar-ne; tothom, sab amb la cura que's posen les obres en aquella casa.

=La societat «Foment de l'Art Dramàtic» prepara una sessió interessant per al dia 27. Segons tenim entès se posaràn les obres: *El sarau de la patacada*, *Arlequí vividor*, d'en Gual, i *L'Arma*, estrena dels nostres amics Rusiñol i Burgas.

EL TEATRE CATALÀ

Està bon xic malaltó el «Teatre Català»; la seva *Dida*, en Pitarra, fa per ell tot lo que sab; tot ho prova, fins li dona un glopet de castellà per veure si el nen *Las modas* podrà seguir alguns anys. Diu en Bunyegas, que'l polsa, que té *La vida a l'encant*. —*Tal hi và qui no s'ho creu!*— respòn en Eduard Vidal,

i ofereix els seus serveis d'*hermano*, per si d'acàs. —Ja no pot dir *Setze jutges!*— en Angelón va esclamar. —Si *Les atmetlles d'Arenys* li agraden— crida l'Arnau— n'hi porto una paperina, que són d'allò que no hi hà. —*La malvasia de Sitges* (contesta en Paco Vidal) ha d'ésser el seu remei i una ampolla n'hi he portat.

—Cal—afegeix en Camprodón— vinga caldo i vinguen talls; de *La Teta gallinaire* les gallines aquí van. —No, lo millor són joguines (diu en Ferrer) i aquí hi hà *Les reliquies d'una mare*, amb que'l nen podrà jugar.— I mentres que oferiments cada hù fa pel seu costat, trist, *La copa del dolor* està apurant en Capmany.

(Text i dibuix de *Lo Xanguet* de l'any 1873)

No hi ha temps que no torni

Des d'allavors ha crescut molt, el «Teatre Català»; però avui, per dissort nostra, torna a estar bastant malalt. Per curar-li el linfatisme prou s'esforça en Guimerà donant-li una *Reina jove*, xamosa i angelical, per a que li calmi els nervis tot aplacant-li la sang. Diu l'Iglesias, que ara el polsa posant-hi tots els afans,

que a pesar d'*El cor del poble*, que encara és cor jove i sà, si segueix l'indiferència, serà un de tants *Emigrants*. —I d'això qui és *La culpable?*— li respòn l'Adrià Gual, oferint els seus serveis amb l'«Auditorium» en mà. —S'ha de buscà un *Redemptor!*— en Rusiñol va exclamar. El noi Puig i Ferrer crida: —*Quina Crudeltat!*

—Calleu!— diu l'Apeles Mestres.— Qui sab si encara farà l'*Estiu de Sant Martí*. —Tant-de-bò!— contesta, irat, en Pous i Pagès— la *Patria* ne sentiria un goig gran.— En Morató, per curar-lo, dóna, desinteressat, tot *El tresor* que dúu a sobre, i en Creuet va preparant un pomot de *Flors i violes...* a manca de flors cordials.

FLOR DE PICARDIA. *Versos d'amor i de pecat*, per Josep Burgas. — El nostre bon amic i company en Josep Burgas, donant mostra de la seva fecundia, acaba de publicar un nou llibre de versos. No per tractar-se d'un de la casa hem de deixar-lo passar en silenci. En Burgas, amb la seva reconeguda facilitat de versificació, ha construït a l'ombra d'Epictet, com ell mateix diu en el subtítol, un bell diàleg entre una cortisana i un filòsof.

Ens trobem doncs enfront d'una obra seriosa i altament moral, encara que'l seu títol deixa sospitar tal volta, lo contrari. Un sabor clàssic campeja arreu i els versos lliures, d'una correcció poc comú, donen un elevat sentit a la doctrina epicuriana d'aquelles belles estrofes.

En Burgas ha fet més encara; ha sabut mantenir-se personal bo i acoblant-se al sentiment i a la factura clàssica del seu inspirador. També s'ha mantingut dintre una senzillesa i claretat, molt d'agrair en els temps actuals, pertorbats per desconcertants alambicaments i per fosques esquisideses de poetes tan pretenciosos com insincers.

El llibre està editat amb la cura que la casa López acostuma i dúu una bella portada, l'estil de la qual armonitza perfectament amb el contingut de l'obra.

L'èxit, doncs, de *Flor de Picardia* serà dels grossos, o no hi haurà bon gust en aqueixa terra.

MONTERRAT, per Jacinto Verdguer. — Es el tercer volum de les obres completes, edició econòmica, que publica amb tanta cura i tan patriotisme l'*Il·lustració Catalana*. Consta, com ningú ignora, de tres parts o seccions, totes elles interessantíssimes: *Llegendari*, *Cançons* i *Odes*; i és en conjunt un dels llibres de poesia més aromosa, més fresca i més inspirada del nostre immortal Verdguer.

À CATALUNHA, per August Casimiro. — Sentidíssima oda que un excel·lent literat portuguès dedica a la nostra terra. En el mateix follet, presentat molt elegantment, hi consta una fidel versió catalana deguda al senyor Ribera i Rovira.

CRÒNICA DE LA FIESTA DEL ÀRBOL EN ESPAÑA. — Publicació anyal, orgue d'aqueixa benemèrita institució. Es una detallada crònica de tots els treballs i totes les gestions fetes pels comitès durant el 1912. El llibre, ple de gravats notables i interessants, està molt ben editat.

EXPOSICIÓN-CERTAMEN NACIONAL DE JUGUETES. — Reglament d'aqueixa projectada exposició que patrocina el Foment del Treball Nacional i que's celebrarà a Barcelona durant els mesos de Juny-Juliol. Va acompanyat d'una breu memòria sobre l'indústria de joguets.

LECTURA POPULAR. — Aqueixa ja acreditada biblioteca de autors catalans ha publicat darrerament la celebrada sarçuela d'en Manel Angelón, *Setze jutges...*

SEPT SCIENCIES

NOTES DEPORTIVES

Els llaminers del *foot-ball* han estat d'enhorabona. Els dos partits celebrats el diumenge i dilluns darrers entre'l «Midlessex Wanderers» i el «Barcelona» han sigut de lo més suculent que hagin tastat ulls de persona nada. Els anglesos són lleugers i valents; corren com uns mals esperits, i la seva estatura i decisió arriben a produir basarda. L'equip, en conjunt, tal volta no tingué aquella homogeneïtat d'altres que hem vist, però té unitats d'una eficàcia formidable.

Els nostres, que quan se troben davant d'estrangers sembla que'ls enarboli un furor patriòtic incontrastable, supliren amb ànima i coratge lo que'ls mancava en condicions físiques i experiència del joc, per a igualar-se a l'enemic.

El *team* del «Barcelona» no pareixia el mateix d'altres diades *nefastes*. Veritat que'l «Midlessex Wanderers», malgrat la violència del joc que desenrotllen, no van a les males i són educats i bons companys. Mai protesten de res i tot s'ho prenen rient, i fins quan cauen i s'esparraquen la pell s'abstenen de mal mirar a l'adversari. Els nostres jugadors, que són finets i ben educats, amb enemics així, es porten com cal.

El resultat del primer partit fou de tres *goals* a un a favor dels anglesos. En el segon anaren a torna-jornals. Fou aquest darrer una bonica revenja, inesperada, en veritat, si hem de parlar amb franquesa. En Barba i en Morales, que ocupaven el lloc que l'Amecha i l'Alcántara ocupaven en el primer combat, no desdiren ni un sol instant ni ens feren enyorar als substituïts. En Morales té més valentia que l'Alcántara, i això, en ocasions, és millor que la ciència. La gloria, emperò, de la jornada fou d'en Greemwell i en Mallorquí. L'un centrant matemàticament a llarga distancia, posant la pilota en el lloc flac de la línia enemiga, l'altre aprofitant amb sort i coratge aqueixa estratègia de l'incomparable mig del «Barcelona». Dos *goals* sigueren fets amb una maniobra idèntica, els quals, junt al tercer entrat per en Wellace, que's torna brau com en els seus millors temps, feren el computo. Qui es cobrí de gloria també fou en Reguera; hàbil, serè i ardit, és el defensa que li calia al «Barcelona». En Bigué no's pot jutjar encara; marca d'una manera brillant. En Peris, quasi inutilitzat per un mig anglès, terriblement corredor i experimentat, treballà com sempre amb aquella fè. En Massana, descon-

HORRORS CIUDADANS

— Pobra dònal...

— Ja ho veus si'n fan, de mal, els automòbils!

POLÍTICA BARCELONINA

Els apuros d'un esquerrà

gut per la seva acometivitat. En Bau, sempre angelical, perdé un poc la mena de vergonya que'l trava de cames. En Bru, àgil com un gat i amb molta fortuna.

Dels anglesos, la línia de mitjos ferma i insuperable. El primer dia els davanters estigueren millor que'l segón, malgrat que en aquest les ganes de fer *goals* eren més grosses. Xutaren un poc desconcertats. El més terrible d'ells és el centre. Gamba i és per tot, i, quan tira a *goal*, tira en totes posicions i amb una furia mai vista.

En fi, dos partits que dignificaren el sport.

La majoria dels espectadors, quan eixien del camp, es preguntaven: «Per què el «Barcelona» no juga així, quan juga partits de campionat?».

CICLISME

La carrera ciclista, campionat del «Sport Ciclista Català», va ésser lluidíssima.

Quedaren classificats oficialment així: Primer, Magdalena, que en la primera etapa guanyà an en Martí, classificat segón, per dos 2 quints de segón; un veritable que-de-què! En Magdalena restà possessor de la copa Banús i és campió del «Sport Ciclista Català».

En la segona categoria queda: primer, Bartrina, i en la tercera, primer, A. Gargallo.

ROWING

L'equip «Margarit» que, com saben nostres llegidors, anà a defensar els colors del Reial Club Nàutic, a Niça, ha quedat en quart lloc en aquelles regates internacionals.

Consolem-nos.

LAWN-TENNIS

Amb motiu de celebrar-se aquests dies, en les pistes del «Barcelona», el concurs internacional de *lawn-tennis*, hem tingut ocasió de veure partits magnífics, com el jogat diumenge a la tarde entre'ls senyors Flaquer i Sagnier, les millors raquetes d'aquí. En Flaquer no va jugar lo d'altres vegades, sobre tot en el primer *set*, que va guanyar-lo en Sagnier, 6=0. El segón *set* sigué més competit, però tornant-se a emportar la victòria en Sagnier, 7=5.

Demà dissabte, i diumenge, seràn els dies més interessants, puix se juguen les finals de les diferents proves, en les que hi prenen part els *fenómenos* mundials del *tennis*, que han vingut de Cannes i de Niça per a pendre part en nostre concurs.

A propòsit del darrer eclipsi de lluna platicaven, l'altra tarde dos ateneïstes molt coneguts a la penya dels savis i que anomenarem, el primer M., el segón V.:

—Lo que jo no entenc és com diable, els astròlegs, poden anunciar-los amb tanta exactitut, els eclipsis...

—Molt senzill, home... Consulten els calendaris!

LES DISTRACCIONS DE LA PUBILLA

La juguina de moda

Per una senzilla nova de teatres m'entero que la Xirgu— l'heterotètica Xirgu—és a fer comedia a Burgos.

A Burgos?

Ja s'allargarà fins a Soria, de segur.

Li agrada tant la *mantequilla!*

Actualment s'està celebrant a Barcelona un concurs, pel qual se premia al propietari que hagi plantat més arbres.

El dia que'l concurs se celebri a l'inversa, això és, el dia que's premiï al propietari que hagi tirat més arbres a terra, ja sabem qui se'n endurà la *moma*:

L'Excel·lentíssim Ajuntament.

El problema de l'habitació continuïa en peu, a Barcelona, tant en peu que s'inicià amb ell un greu conflicte. No's troben pisos per a llogar, i, els pocs que hi han, els propietaris els posen a uns preus enlairats, exorbitants.

Els ascensors arriben a les grans altures de les cases, però als preus que'ls amos demanen no hi hà ascensor ni butxaca que hi arribi.

Això no s'acabarà fins que's formi una lliga de llogaters. Una lliga de llogaters disposats al sacrifici: a viure com Diògenes a dintre de bótes vinateres.

Un diari es queixava l'altre dia de que aquest any els béns de Pasqua anessin tan cars.

Efectivament, varen vendre's a un ull de la cara.

I no serà per escassetat de bestiar de llana, perquè de xais i de moltons, gracies a Déu, no'n falten.

S'ha vist prou durant aqueixos dies de Setmana Santa.

Pauperisme.

Els mestres agregats de les Escoles Municipals cobren deü duros mensuals.

Res, compareu aquest sòu amb el que's fa el *Gallito* i mediteu.

Mediteu i digue-me:

¿Què poden ensenyar aqueixos pobres mestres?

Els colzes foradats, i amb prou feines!

S'acaba de celebrar, a la nostra ciutat, un congrés odontològic.

Amb tal motiu han vingut a Barcelona dentistes de tot arreu.

Aquesta és la terra dels contrasentits.

Ara que les viandes van cares i aviat no podrem menjar, ara ens preocupem d'arreglar-nos el dentat.

Diumenge, la *Maison Dorée*, amb motiu de ballar-s'hi la «Furlana», estava, a mitja nit, plena de gom a gom.

MUSICA DE CARRERÓ

En Fivaller.—Té deü cèntims,... però has de tocar l'«Apachinette».

ENTRETENIMENTS LUCRATIUS

—Quan era petit, m'agradava fer cadeneta... Ara m'agrada fer paperets!

Aqueixa dança moderníssima, amb aqueix nom especial i ballada en aqueixes hores, portarà més d'un disgust al *seno* de les nostres famílies.

A les dotze de la nit, l'espòs abandonarà la llar.

—On vas, noi?—li preguntará l'esposa.

—A veure la *Furlana*.

I *tubleau*...! Tota la pisa anirà al cap del marit.

La costum d'engegar trets al toc d'Al·leluia, produeix, cada vegada algun sensible accident.

Aquest any, per a no ésser menys, han sigut també bastantes les persones lesionades en terrats, patis i galeríes, amb motiu de les descàrregues que no sempre són amb pólvora sola.

Les víctimes poden consolar-se pensant en el fi de tot això. La seva abnegació i el seu heroisme se sembla al dels poetes:

Tot per la *gloria*.

A la Rambla de les Flors, davant de Betlem, un automòbil va atropellar a un noi.

Tal devia ésser la velocitat del cotxe que, al desviar el xofer aquest, per a evitar el perill, va tombar una de les grans faroles de gas que allí existien.

I menos mal que tot hagués acabat aquí; però, per-dissort, l'accident aleshores prengué dobles proporcions.

Com que'l desvío fou sobtat,
van rebre el noi i la farola.

Ja és ben vritat
que una desgracia mai ve sola!
Mes també és cert que la fatalitat,
res fóra sense un auto esbogerrat.

Ha debutat amb molt bon èxit la Galli-Curci.

Diuen que és una cantatriu de facultats.

No obstant, alguns filarmònics d'aqueixos difícils d'aconterar s'esclamaven, diumenge, al sortir del «Liceo»:

—Ui, de *Gallis*, si n'hem sentit an aquesta casa!
I tenia raó.

Lo mateix que de *curcis*, que encara n'hi van molts.

En la vetllada que en honor dels senyors congressistes odontològics va celebrar-se el dimarts passat, entre altres coses que contenia el programa, hi figuraven aquestes:

«*Himno La Odontològica, polka militar, dedicada a la clase, por don Joaquín Plet*».

Himne i polka militar?... No ho entenem.

«*Vals, Paco Pico.—Americana, Mercedes.—Schottis, Ani-*

ta.—Mazurca, Emilia.—Rigodón, El patriarca.—Americana, Margarita.—Polka, Cu-cut.—Americana, La melancòlica.—Vals, *Recuerdo de Caspe.*»

Ansia!...

De la segona part del ball en fem gràcia als nostres llegidors. Es, si fa o no fa, com la primera. I ve el final, que's torna a cantar l'himne dedicat a la *clase*—ja no són sols, els esperantistes—i es dispara un *castillo de fuegos artificiales*, acabant tot amb una *gran batalla de confetti*.

Vaja, senyors, aquest troç de programa, per sí sol, és capaç de gorir el mal de queixal més agut i punyent.

Dimarts al vespre, els cotxers agremiats clavaren a l'alcalde accidental una formidable xiulada.

No contents amb això, després, anaren en actitud gens pacífica, al domicili del senyor Rosés.

Aviat, això de fer de regidor, serà més perillós de lo que sembla.

Tots els *rosés* tenen espines!

NOTES DE CASA:

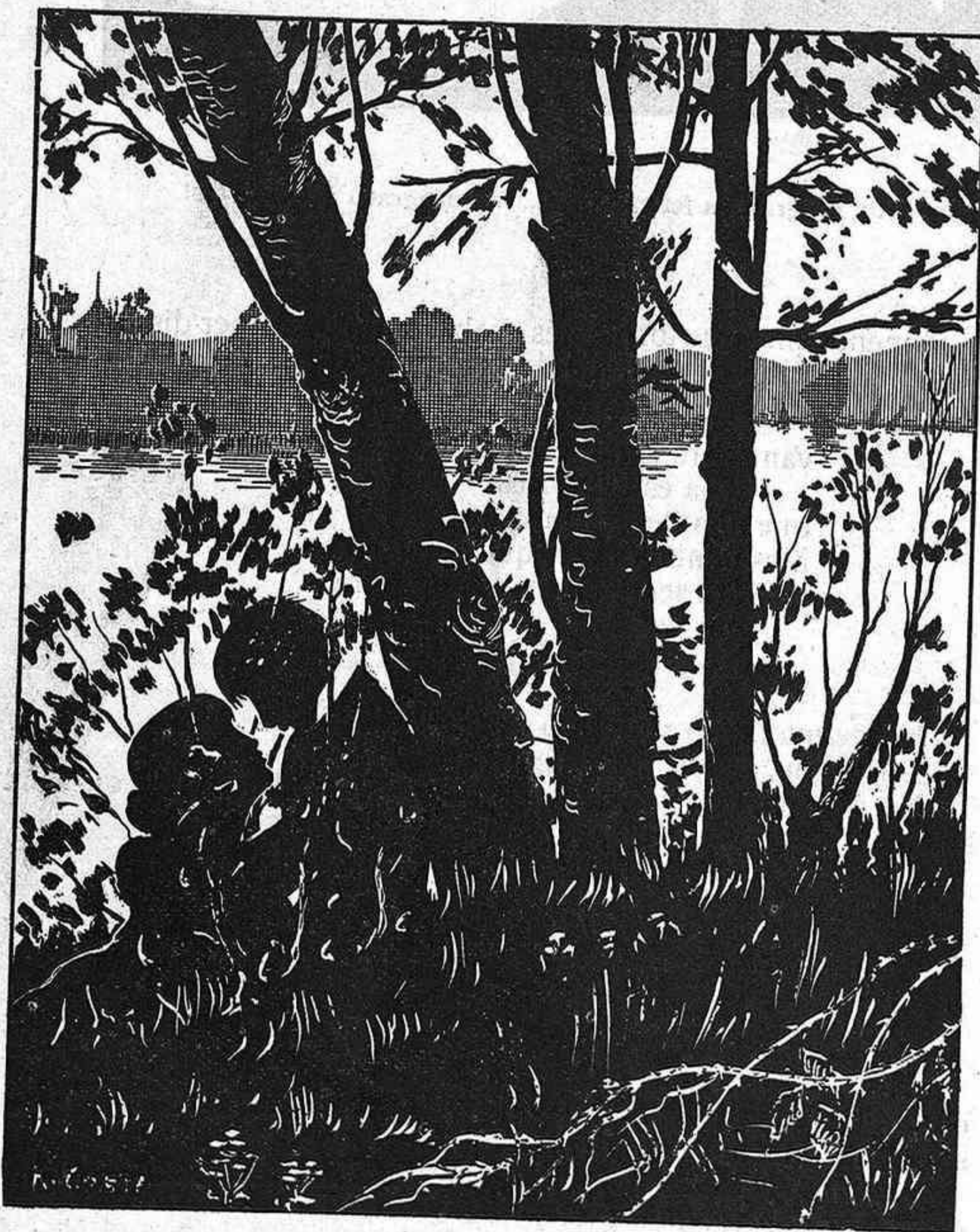
De la «Colla humorística *La Fartanera*» hem rebut cinc *bonos* de pa, que han sigut repartits entre'ls nostres pobres. En nom d'ells agraim la fina delicadesa i l'obra de caritat.

Una senyora despatxa a la criada.

—Ja se'n pot anar desseguida, ho sent?

—Molt bé, molt bé... Però, abans, no vol que li estengui un certificat, senyoreta?

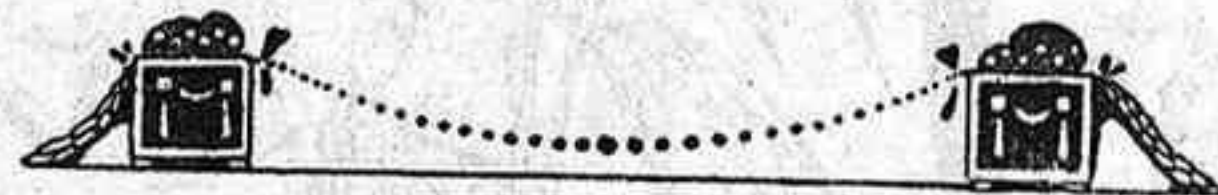

ABRILADA

—Peret, ... ¿on t'has deixat la canya?

—Un certificat?... Per què?

—Perque, sense certificat, li serà molt difícil trobar cap més minyona.

ACUDITS

Un fulano, que ha d'agafar el tren de les cinc del matí, encomana a la criada que'l desperti abans de les quatre.

La criada, allà a la una, va a trucar a la porta del quarto:

—Senyoret!... Senyoret!... Encara pot dormir ben bé tres horetes, perque tot just ha tocat la una.

Avia i neta són al mig del bosc, i comença a fosquejar.

—Ai, si ara sortís un llop, quina por!—fa la nena.

—No temis, jo'm posaria al davant teu per a defensar-te.

—Té raó, així mentres el llop se menjarà a vostè, jo tindria temps per a fugir.

La senyora Antonia entra de sorpresa a la cuina:

—Bravo, Lluïseta!... Es dir que's beu el vi ranci?... Ja sab que això no m'agrada.

—Ja ho sé, senyoreta, que vostè s'estima més l'aiguarent.

La darrera voluntat d'un condemnat a mort, que havia sigut barber.

El jutge:—Sento haver-ho de dir, però l'indult ha sigut denegat. Desitjeu alguna cosa, abans de l'execució?

El condemnat:—Sí, senyor... Voldria que'm deixessin afeitar a tots els testimonis d'acusació.

Entre mare i fill:

—Pobre Enriquet!... Quin refredat més dolent has agafat!

—Dolent?... Al contrari, molt bo, perque no'm deixa anar al col·legi.

—Quina cosa és que'm perteneix únicament a mi, i que, no obstant, fan servir els altres més que jo?

—El meu nom.

Dos amics se troben. Un d'ells ha estat molt malalt.

—I doncs?... No penses anar al camp a reforçar-te?

—Ca, home! Vaig fer el bunyol de pagar al metge, i ara és ell que hi anirà per mi.

Cavallers: V. C.: Els seus dibuixos no'm convenen. No estan del tot malament, però no'm convenen.—Josep Gambetta: Per de prompte ja li asseguro que la data de 1809 ha d'estar equivocada. Ara que, la veritable de la publicació, no li puc dir, perque el cercar aquest dato ens donaria molta feina.—Stracanada: Ja degué veure que no'l poguérem aprofitar.—Snop: Ho sento, però no'm serveix.—E. Sala (a) Noi maco: Els epigrames m'han semblat molt poc enginyosos.—Peret Sala: No farem pas res. Cregui'm, abans d'escriure, llegeixi bons autors i empapi's bé de les Normes i del Vocabulari d'en Rovira i Virgili.—Joan Busquets i Tenas: Res de lo enviat m'aprofita. Me sab molt greu, però és així.—R. Campins Serra: Farem la tria corresponent; i alguna cosa anirà.—A. Soler Reus: Denota condicions, però ha de practicar-se molt, abans de llençar-se al public.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

La setmana que vé

EL CATALÀ DE "LA MANCHA"

Novela original d'En SANTIAGO RUSIÑOL

Un tomo de més de 300 planes
impreses sobre magnífic paper de fil, marca Guarro

4 pessetes

Obra nova

JOSEP BURGAS

FLOR DE PICARDÍA

VERSOS D'AMOR I DE PECAT

Un tomo luxosament imprès

UNA pesseta

NOVISSIMA ORTOGRAFIA CATALANA

VOCABULARI ORTOGRAFIC
SEGONS LES NORMES DE
L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
PER A. ROVIRA I VIRGILI

Un tomo en 8.º

Ptes. 1'50

DICCIONARI

CATALÀ-CASTELLÀ
&
CASTELLÀ-CATALÀ

PER A. ROVIRA I VIRGILI

Un tomo enquadernat, d'unes 900 planes

10 ptes.

BARCELONA A LA VISTA

Album de fotografías de la capital de Catalunya y sus alrededores

Un tomo tela

Pesetas 12

D'AQUÍ POCOS DIES

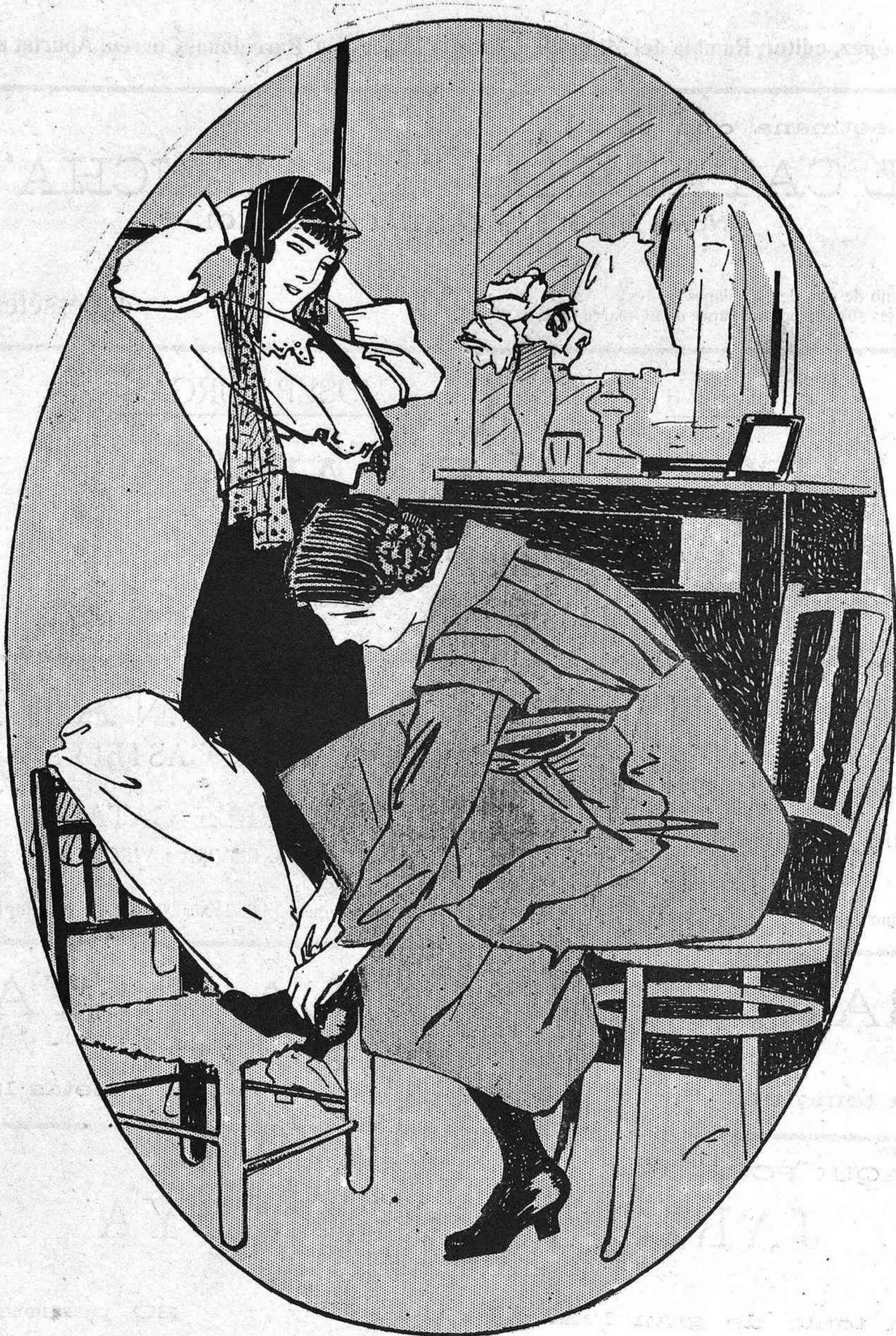
JARDINS D'ESPANYA

EDICIÓ ECONÓMICA

Un tomo de gran luxó

20 pessetes

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LES CARAVANES PASSEN

- Anem a la Rambla, tu, que diu que corren molts francesos, avui
— Si, noia, si. I que m'agraden, els francesos, perquè són francs... sabs?